

אור לארבעה עשר פרק ראשון פסחים

א מ'י'י' פ"ב מהלכות
שמות הלכות ד'
יא ב' מ'י'י' פ"ב מהלכות
א"ר בלכה ב' ט"ע
ה"ע פ"ב : ב'
יב ב' מ'י'י' פ"ב מהלכות
מנחה פ"ב מהלכות
בלכה י"ב :

בל היכל דבי הדדי וכו' . ולקח עסק הכתוב ללמדנו שלעולם יספר אדם בלשון נקיה ואם לא היה עוקס אס כן מהיכל חיתי אפילו היכל דבי הדדי נינהו : **רבת** כתיב . ואל"ס לכתוב נמי 'שבת' ואומר ר"י דלא מני למיכתב שקבת דכל היכל דכתב יב בלא וי"ו אחא לדרשה כדדרשין ולוט יבב בשער סודס אורח היום מינורו שופט (בראשית רבה פרשה ג) :

אין מוסקין בטרהס . מפרש ה"ר יוסף דעטמח דבלירה דפ"ק דשבת (ד' י"ו וסג) לא שייכי במסיקה דשמא יבלרטו בקופה מווספת והיהו נמי פעמים שאלס הולך לכרמו ורואה אשכול שביכרה סוחטו ומזלפו ע"ג ענבים ובשעת בלירה עדיין משקה טופח עליהן דבזיתים אינו רגיל לטעם כן שאינו משקה ואינו משב כדאמר הסם ואינו רואה בקיומה : **שמין** פסול . פירש רבינו חננאל דכר עבודת סוככים כדכתיב (שמות לב) לשמנה בקמיהס ופסול להניס שמטו צבית חוניו לא ישמנו במקדש ואין ל"ל לדבר אחר פירוש לע"ז שנאלמו אך לא יעלו כהני הכמות אל מזבח ה' :

ואנא חילנא משופרי שופרי . מכאן אין רחיה שנאמין לכל הכא לפנינו ואומר ישראל אני דשאי הכא דרוב ישראל היו ואוליגן כתר רובא אך יש להביא רחיה מפרק החולץ (דף מה. וסג) דלמר ליה זיל גלי או סביב בת מיך וכן ומההוא דאחא לקמיה דרבי יהודה ואמר נקייירי ציני לבין עלמי אמר ליה נאמן אתה לפסול את עמך ואי אתה נאמן לפסול את בניך והיינו משום דמני למימר ישראל אני והא דלמר בהחולץ (דף מו.) מי שבא ואמר גר אני יכול נקבלו תלמוד לומר לומר אך ממוחזק לך הסם מייירי במוחזק לן בלכתיה סהס נכריס דאי ללו הכי נאמן במיגו דאי בעי אמר ישראל אני : **מאריה** מי קספרי לך . אע"ג דגדי לון אליה קריבה רוב פסחיהס היה טלה או שמה הגדי לו ורבי יהודה בן בתירא שלא עלה לרגל (ב) י"ל שלא היה לו קרקע או זקן היה שאינו יכול להלך ברגליו דפטור מ' מפסח כחו מרואה א"ל גליבין חו"ל היה כדמוכח בספרי בפ' ראה ועוד בתרגום ירושלמי (נחלתי. י.) ואלך ואלד וכלנה בלחץ שנער מתרגם והסם וגליבין וקטיוספי' :

חקוקאה . פי' רבינו חננאל מועיר חקוקה היה כספר יהושע (יט) : אבא דרב אידי אמרו ליה זיל ברק מני דיניה אחא אשכחיה דנח נפשיה קרעיה ללבושיה ואהרריה לקרעיה לאחוריה ובכי ואמי אמרו ליה נח נפשיה אמר אלו אנא לא קאמינא ומוציא דבה הוא כסיל **חוקוקאה** נפק לקרייתא אמר ליה צא ובשר לסוסים ולחמורים דכתיב השעורים והתבן לסוסים ולרכש מאי הוי ליה למימר אשחקך געשו חמיצין יפות **אני** נמי עדישים געשו יפות ומכלל דכריו משמע שהתמים לא נעשו יפות ולא היה רואה להוליך דבר קללה מפיו : עדישים נעשו יפות . מאלל אדם :

משום בניו אורחא הוא והלתיב **הוא** החמור : החם משום ביעותותא דליליא אורחא הוא ואיבעית אימא משום ביעותותא דליליא ליכא משום ביעותותא דדוד איכא ואיבעית אימא ביעותותא דדוד נמי ליכא משום ביעותותא דהר איכא ובאורייתא מי לא כתיב 'טמא'אלא כל היכל דבי הדדי נינהו משתעי בלשון נקיה : **כל** היכא דנפישין מילי משתעי בלשון קצרה כדאמר רב הונא אמר רב ואמרי לה אמר רב הונא אמר רב משום ר'מ' לעולם *ישנה אדם לתלמידו דרך קצרה, וכל היכא דבי הדדי נינהו משתעי בלשון כבוד והא רובכת' ויושבת דבי הדדי נינהו וקאמר רובכת' רכת' . **הנהו תרי תלמידי** דהוו יתבי קמיה דרב : חד אמר שויתנין האי שמעתא כדבר אר"י מסנקין וחד אמר שויתנין האי שמעתא כגדי מסנקין, ולא אישתעי רב בהדי דהאך **הנהו תרי תלמידי** דהוו יתבי קמיה דהלל וחד מינייהו רבן יוחנן בן זכאי ואמרי לה קמיה דרבי וחד מינייהו רבי יוחנן רבי אמר מפני מה בוצרין במטהרה ואין מוסקין במטהרה וחד אמר מפני מה בוצרין במטהרה ומוסקין במוטאה, אמר : מובטח אני בזה שמורה הוראה בישראל ולא היה ימים מועטים עד שהורה הוראה בישראל **הנהו תלחא דבי** חד אמר להו הגיעני פסול וחד אמר הגיעני כזית וחד אמר הגיעני כונב הלמאה ברקו אודיו ומצאו בו שמין פסול והא (תניא) **אין בודקין מן המזבח ולמעלה** ולא תימא שמין פסול אלא אימא שהין פסול ואי בעית אימא שאני התם דאידו דארע נפשיה **הנהו** ארמאה דהוה סליק ואביל פסחים בירושלים אמר : כתיב 'כל בן נבר לא יאכל בו' כל ערל לא יאכל בו' ואנא הא קאבילנא משופרי שופרי, אמר ליה רבי יהודה בן בתירא מי קא ספו לך מאליה אמר ליה לא, כי סלקת דהתם אימא להו 'ספו לי מאליה' כי סליק אמר להו : מאליה ספו לי, אמרו ליה : *מאליה לגבוה סלקא, אמרו ליה מאן אמר לך הכי אמר להו - רבי יהודה בן בתירא, אמרו : מאי האי דקמן, בדקו בתריה ואשכחודו דארמאה הוא וקמלוהו, שלחו ליה רבי יהודה בן בתירא : שלם לך ר' יהודה בן בתירא דאת בנציבין ומצודתך פרוסה בירושלים **ב** כהנא חלש ושדרה רבנן לר' יהושע בריה רב

מכלל דכריו משמע שהתמים לא נעשו יפות ולא היה רואה להוליך דבר קללה מפיו : עדישים נעשו יפות . מאלל אדם : (ב) 'עין מ"ש נמטה למך כפא מהל' ק"ס וסוים כפאל סוף דבר דכני מוס' אלו מתחלת ועד כוסס לייכיס אלני תלמוד

משום בניו . שהן זכרים ככז לשון רכיבה : דכי הדדי נינהו . שאין אורך בלשון לא מן המגונה משתעי בלשון כבוד : וכל היכל כו' . והני דלעיל עיקס ללמדך שגרין לחור אחר לשון נקי ובשאר מקומות כתיב לשון מגונה וקלר ללמדך שישנה אדם לתלמידו לשון קלרה לפי הורה אור שמתיקומה גירסא שלה יותר מן הארובה : **רבת כתיב** . ואע"ג דמני למיכתב נמי ישבת חסר מיהו כל חסירות שבמורה לדרוש הן באין וכאן למדך בחסרון זה שחפוסם לשון קלרה ואפילו הוא מגונה שהרי כאן חפס לשון מגונה וקלר : **כגדי מסנקין** . כגדי עייף סיטוק לשון עייפות ודומה לו גדי וסינק לא בגמרא דשבת שברק כמה אשה יולאה (דף סו.) : **התגבר מזלי ואל הסי עייף** : **מפני מה בוצרין בטרהס** . ככלים טהורים : ואין מוסקין בטרהס . בזיתים קא קרי מסיקה ואין לריך למוסקין בטרהס כדאמר במסכת שבת ביליות שבת (ד' י"ו.) דלא חשיב מוהל היואל מן להכשיר שאינו שמן גמור אלא היואל מ'י' הבד אכל יין הזב על הענבים משקין דמיחל ליה ביה : **הגיעני פסול** . מלחם הפנים לחלקי : **עמן פסול** . פסול כהונה - חלל : אין בודקין לענין יוסקין לישא אשה : מן הסוכס ולמספס . אס שישם במוזב אין לריך לבדוק למעלה הימנו דאס לא היה ראוי להכונה לא לאי מניחין אורו לשמך דקאן במסכת מדות (פ"ה משנה ד) יסכת הגוית סס היו יוסכים ב"ד מיחסי כהונה ולויה כל כהן שנמלא בו פסול כשהיה רואה להסתפק לעבודה לזבש שמורים יולא : **עמן פסול** . הוא עלמו היה גם רוח ומצוה קדשי שמים ואין ראוי לשמש דקיימאל לן (במנחות) (דף יח.) עבודה המסורה לבני אהרן כהן שאינו מורה כבולן אף במגונה שכן אין לו חלק בכהונה : **דארע אפשיס** . והלריך דיקה אחריו וגלה שלא בדקוה יפה מתחלה : **מי קא ספו לך** . כלום טענין לך מן האליה לאכול אין טענין לך אלא מן הכחוש שבו ונתכוון להעשותו לכשילך עוד ישאל מן האליה ויבד ר' יהודה בן בתירא לא היה להורגו : **ספו לי מלטיס** . (לקמן ע"ה) הלטיטוני מן האליה וקבש היה ואליתיה קריבה לגבוה דכתיב כבש (ויקרא ג) האליה תמימה : ר' יהודה בן בתירא קאמר לי שאין אחס נותנים לי חלק יפה אלא מן הכחוש ואני נתתי דמים כמובן : **מאי דקמן** . מה הדבר הזה שכל לפנינו : **גליבין** . שם עירו, האי עובדא נקט כהא משום ההוא דלעיל דגרמו שניהם לבדוק אחריהם, וההוא נקט משום דעני מה נהייתו בו : **אסדרי לקרטיס לאמוריה** . שלא יבינו מזה להדיא השם : **חקוקאה** . כינוי השם : **לקרייתא** . לכפרים לראות בתבולות : **שפורין נעשו יפות** . מאלל אדם :

מכלל דכריו משמע שהתמים לא נעשו יפות ולא היה רואה להוליך דבר קללה מפיו : עדישים נעשו יפות . מאלל אדם : (ב) 'עין מ"ש נמטה למך כפא מהל' ק"ס וסוים כפאל סוף דבר דכני מוס' אלו מתחלת ועד כוסס לייכיס אלני תלמוד

דגוית כדתן ביה מרות לשבת הגוית שם היתה מנדורי גדולה יושבת דהנה את הכהונה כהן שנמצא בו פסול כ"י ושנינו לא תימא ששן פסול אלא ששן פסול מ'י' ששן פסול פסולות נזות דהוה ולעית לשון כדארין במסכת שבת פ"ק כמה אשה אנשי ירושלים אנשי שחן היו : רבי יהושע בריה דרב אידי לא בקש לומר דנח נפשיה דרב כהנא דאמר ומוציא דבה הוא כסיל לחוקוקאה פי' ספר דכתיב (שפי"א) (ב) ודי החקוקים : עין ענין עין עין